

Z radością przyjąłem propozycję Pana Doktora Zbigniewa Benedyktowicza, by na gościnnych łamach „Polskiej Sztuki Ludowej – Kontekstów”, publikować niektóre artykuły przygotowywane do redagowanego w Lublinie *Słownika stereotypów i symboli ludowych*.¹

Od czasu wydania początkowych zeszytów *Słownika* poświęconych ludowemu obrazowi kosmosu minęło już kilka lat, w czasie których tryb pracy nad *Słownikiem* radykalnie się zmienił. Ponieważ nie udało się stworzyć w uniwersytecie pracowni słownikowej, zespół redakcyjny (Urszula Majer-Baranowska, Małgorzata Mazurkiewicz-Brzozowska, Joanna Szadura i Stanisława Niebrzegowska) musiał przejść na podlegające rotacji etaty dydaktyczne. Spowodowało to znaczne spowolnienie prac nad *Słownikiem*, prac tych jednak nie przerwano. Przygotowywane są – na marginesie zajęć dydaktycznych, teraz też częściowo z udziałem studentów uczestników studiów licencjackich, magisterskich i doktorskich – hasła do kolejnych tomów. Najbliższy obejmie meteorologię i metale, a następne będą dotyczyć ludowego obrazu świata roślin i zwierząt.

JERZY BARTMIŃSKI

Słownik symboli i stereotypów ludowych

Niezmiennie zachowujemy wypracowaną na użytek naszego *Słownika* swoistą metodologię opisu hasła, którą recenzenci uznali za rozwiązanie oryginalne i udane.² Opiera się ona na koncepcji „definicji kognitywnej” budowanej ze stereotypowych motywów układanych w fasety, czyli zespoły jednorodne i spójne semantycznie, odpowiadające na pytania o miejsce hasła (przedmiotu) w systemie wewnętrznych relacji (kolekcje, opozycje), o jego wygląd, pochodzenie, zachowania, zastosowania itd. Zasadą budowy haseł jest w lubelskim *Słowniku* rozdzielanie eksplikacji i dokumentacji, przy czym w tej ostatniej konteksty są grupowane wedle gatunków dających się odnaleźć w tradycyjnym folklorze. Celem tak budowanych haseł jest rekonstrukcja poszczególnych fragmentów ludowego obrazu świata, świata widzianego oczami nosiciela tradycyjnej kultury ludowej.

Przypisy

- ¹ Por. *Słownik stereotypów i symboli ludowych*. Koncepcja całości i redakcja Jerzy Bartmiński, zastępca redaktora Stanisława Niebrzegowska. T. 1. *Kosmos*. [Cz.] 1. *Niebo. Światła niebieskie. Ogień. Kamienie*. Lublin: Wydaw. UMCS 1996, 439 s. [Cz.] 2. *Ziemia. Woda. Podziemie*. Lublin: Wyd. UMCS 1999, 481 s.
- ² Podkreślali to recenzenci po wydaniu 1. zeszytu *Słownika*: Władysław Kupiszewski, Anna Tatarkiewicz, Marian Pilot, Jacek Banaszkiewicz, Roch Sulima w dyskusji opublikowanej przez „Regiony” 1997, nr 3, s. 2–11; Czesław Hernas, Krzysztof Wrocławski, Anna Dąbrowska, Jan Miodek, Jolanta Ługowska, Roch Sulima, Iwona Smolka, Piotr Matywiecki w dyskusji opublikowanej „Literaturze Ludowej” 1998 nr 6, s. 51–71; Barbara Boniecka w „Twórczości Ludowej” 1997 nr 4, s. 43–45; pozytywne oceny sformułowali badacze zagraniczni: Svetlana M. Tolstaja (w piśmie „Żiwaja Starina”, Moskwa 1997, nr 4, s. 52–53), Aleksy Judin („Slavjanovedenie” 1998 nr 5 s. 98–100 i „Narodnoznavči Zošiti” 1997 nr 6 s. 400–403) i Kšanovič Bogdan („Slavistika” IV, Belgrad 2000, s. 277–278).